

Reactie op onderzoekswensen ter zitting:

Schriftelijke informatie over de concrete opdracht van de burgemeester

Ten aanzien van dit verzoek geldt het relevantie criterium, zoals bepaald in artikel 149a Sv.

Ik stel voorop dat de beslissing van de burgemeester tot beëindiging van een demonstratie slechts marginaal door de strafrechter dient te worden getoetst. De vraag die in deze strafzaak beantwoord moet worden is of de burgemeester in redelijkheid de beslissing tot beëindiging van de demonstratie van 10 oktober jl. heeft kunnen nemen. De strafzaak leent zich niet voor een beoordeling van de inhoud van de beslissing zelf, maar alleen of de beslissing op de juiste wijze tot stand is gekomen.

Ik meen dat uw rechtbank voldoende is geïnformeerd om deze marginale toets te kunnen doen.

Ter beoordeling zit in het dossier een ambtsedig proces-verbaal van de pelotonscommandant, verbalisant [REDACTED] en van de operationeel commandant verbalisant [REDACTED].

Uit deze processen-verbaal volgt dat door de burgemeester een beëindigingsopdracht is gegeven. Ook volgt hieruit hoe de beslissing van de burgemeester tot stand is gekomen en op welke gronden de burgemeester de demonstratie heeft beëindigd. Daarnaast wordt gerelateerd via welke schijven in de lijn de burgemeester is geïnformeerd over de onaangekondigde demonstratie en hoe de beslissing tot beëindiging van de demonstratie is gecommuniceerd naar de pelotonscommandant die naar aanleiding van deze beslissing de vorderingen om zich te verwijderen en uiteen te gaan heeft gedaan.

Uit het p-v van verbalisant [REDACTED] volgt op basis van welke gronden uit artikel 2 WOM de beslissing is genomen, namelijk

zorgen voor de volksgezondheid en vrees voor dreigende wanordelijkheden.

Op grond van de informatie uit genoemde processen-verbaal kan marginaal worden getoetst of de beëindigingsopdracht bevoegd door de burgemeester is gegeven. Uit het dossier volgt dat de beëindigingsopdracht voorafgaand aan de vorderingen van de politie en de aanhouding van verdachte op grond van overtreding van artikel 11 lid 1 sub b WOM is gegeven en dat is voldoende.

Ik hecht eraan om te benadrukken dat voor een bestuurlijke (inhoudelijke) toets van de beslissing van de burgemeester geen ruimte is. Die toets is voorbehouden aan de bestuursrechter.

Een voorafgaande toets door de bestuursrechter was mogelijk geweest als de demonstratie vooraf was aangekondigd, zoals bepaald in artikel 4 WOM en artikel 2.3 lid 1 APV. Dan had de organisatie bij een beslissing van de burgemeester om de demonstratie te verbieden een KG aanhangig kunnen maken. Die weg heeft de organisatie niet bewandeld. Dat maakt echter niet dat de toets op de beslissing van de burgemeester dan in het strafrecht moet plaatsvinden.

Voor de marginale toetsing van de beslissing van de burgemeester is een op schrift gestelde beslissing van de burgemeester van de beëindigingsopdracht ook niet vereist. De beëindigingsopdracht is zoals gebruikelijk mondeling gegeven. Dit is ook logisch te verklaren, omdat de burgemeester bij een onaangekondigde demonstratie - zoals deze - direct op dient te kunnen treden ter handhaving van de openbare orde indien de situatie dit vraagt.

Uit in het schriftelijk standpunt genoemde uitspraak van uw rechtbank (kantonrechter Den Haag ECLI:NL:RBDHA:2021:1321) volgt ook dat een op schrift gestelde beslissing niet vereist is voor de marginale toetsing van deze beslissing van de burgemeester.

Ik verzet mij dan ook tegen het toevoegen van de gevraagde stukken aan het dossier, omdat deze stukken niet redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor de ter terechtzitting door u mw. de politierechter te nemen beslissingen.

Horen commandanten en commissarissen politie en burgemeester

In mijn schriftelijk standpunt heb ik al aangegeven dat ik mij verzet tegen het horen van deze getuigen. Ik ben van mening dat het verzoek tot het horen van deze getuigen onvoldoende is onderbouwd. De genoemde processen-verbaal bevatten voldoende informatie voor de marginale toetsing van de beslissing van de burgemeester en de verdediging heeft niet gemotiveerd op welke punten deze getuigen bevraagd zouden moeten worden.

Voorzover de verdediging zou menen dat nadere onderbouwing niet nodig is gezien het arrest van het Europese Hof in de zaak Keskin tegen Nederland (EHRM 19 januari 2021, appl. Nr. 2205/16 (zaak Keskin vs Nederland)), stel ik mij op het volgende standpunt. De verdediging vraagt om de genoemde getuigen ter toetsing van de gevolgde procedure (met name de beëindigingsopdracht van de burgemeester) en de rechtmatigheid van de uitoefening en de controle van bevelsbevoegdheden. Voor deze categorie getuigen geldt dat er ook na Keskin niets is veranderd en een onderbouwing van het verzoek wordt verlangd.

(Voor het feit dat verdachte aanwezig was bij de demonstratie op 10 oktober en niet weg ging zijn de processen-verbaal van verbalisanten [REDACTED] en [REDACTED] geen dragende bewijsmiddelen, want dat volgt ook uit de eigen verklaring van verdachte, uit de opname van de livestream die door verdachte op Facebook is geplaatst en uit andere processen-verbaal in het dossier, zoals p-v aanhouding en p-v van verbalisant [REDACTED].)

Dus, primair: verzoek niet voldoende onderbouwd en daarnaast is het horen van deze getuigen ook niet relevant voor enig door uw rechtbank rechtens te nemen beslissing. Het dossier bevat voldoende informatie voor de marginale toetsing van de beslissing van de burgemeester.

Horen van 5 getuigen over de hoorbaarheid van de vordering

Ook hier geldt het redelijkheidscriterium.

Ten eerste verklaart verdachte zelf bij de politie verklaard dat hij de vorderingen heeft gehoord.

Met betrekking tot de kenbaarheid van de beslissing van de burgemeester bij verdachte is ook nog het volgende van belang.

Een burgemeester beslist of en onder welke voorwaarden er mag worden gedemonstreerd. In dit geval wordt door de burgemeester naar aanleiding van een spontane demonstratie op het Plein besloten deze spontane demonstratie van deze groep op deze avond niet wordt toegestaan en moet worden beëindigd.

De politie is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze beslissing. Daarbij proberen zij zowel het gesprek aan te gaan met organisatoren om meer informatie te krijgen over wat men aan het doen is en wil, maar treden zij ook op aan de hand van uiterlijke kenmerken van de groep. Immers de WOM is een lex specialis die het grondrecht demonstreren reguleert en als zodoende dient dit ruimhartig te worden toegepast in gevallen waarin sprake is van demonstreren.

Iets is een demonstratie als aan drie kenmerken wordt voldaan; in de openbaarheid, gezamenlijk, een mening uiten. Dat kan statisch gebeuren maar ook bewegend. Dus als een groep zich gaat verplaatsen maar bij elkaar blijft en een mening blijft uiten, blijven zij een demonstratie. En blijft daarmee de burgemeester verantwoordelijk voor regulering ervan op grond van de WOM.

Artikel 7 van de WOM bepaalt dat de burgemeester opdracht kan geven een demonstratie te beëindigen en uiteen te gaan. De politie maakt deze beslissing kenbaar aan de demonstranten. Als demonstranten geen gevolg geven aan deze opdracht van de burgemeester kunnen zij worden aangehouden op artikel 11 WOM. Geheel ten overvloede aanhouding vindt in dit geval dus niet plaats op artikel 184 Sr, te weten het niet voldoen aan een vordering. (Hof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2012:BW4813).

Engel zegt in zijn verhoor: "Ik heb alleen gezegd om te gaan wandelen om naar het stadhuis te gaan". P. 31

Dit is nadat hij reeds tweemaal op het Plein te horen heeft gekregen dat de burgemeester geen toestemming geeft. Eerst rond 19.10 uur in gesprek met [REDACTED] en nogmaals rond 19.50 uur als hij zelf bij [REDACTED] aangeeft te willen demonstreren op het Plein tot 21 uur maar dit door de burgemeester niet wordt toegestaan. Dit dus naast de omroepen met megafoon meermalen.

Door deze oproep houdt Engel de uiterlijke kenmerken van een reeds gestarte demonstratie bewust in stand. Dat hij dat juridisch niet zelf kwalificeert als een doorlopende demonstratie is daarbij niet doorslaggevend. Het zou voor de politie en de burgemeester ook feitelijk onmogelijk zijn om zich steeds opnieuw van moment tot moment gedurende deze 2 uur waarin dit heeft gespeeld steeds apart rekenschap te moeten geven van de 'intentie' van elke persoon daar aanwezig om te bepalen of hij of zij nog onderdeel is van de demonstratie.

Conclusie

Er is op meerdere momenten omgeroepen dat de BM geen demonstratie had toegestaan voor deze groep in zijn stad. Het gaan lopen door die stad verandert niets aan die beslissing. Die beslissing van de burgemeester is op meerdere momenten kenbaar gemaakt aan zowel de hele groep als specifiek aan verdachte:

1. In een persoonlijk gesprek tussen verba [REDACTED] en Engel op het Plein.
2. Met behulp van ene megafoon op het Plein.
3. Met behulp van een megafoon op de Hofweg direct voorafgaand aan de aanhouding. [REDACTED] relateert op p. 25 dat leden van het ME peleton die achter de groep waren gepositioneerd die boodschap luid en duidelijk konden verstaan.

Daarmee kan geconcludeerd worden dat aan het kenbaarheidsvereiste van de beslissing van de burgemeester op grond van 7 WOM is voldaan. Het door de verdediging ingediende verzoek om nadere getuigen te horen over de

hoorbaarheid van de vorderingen veranderd daar niets aan. En daarmee is het niet relevant voor enig in deze zaak rechtens te nemen beslissing.

Ten overvloede wijs ik nog op een recent door de kantonrechter in Den Haag gewezen vonnis. In een zaak waarin op dezelfde wijze met een megafoon de beslissing van de burgemeester kenbaar was gemaakt en de kantonrechter aangeeft dat het op de weg van verdachte ligt om, indien hij dit niet heeft verstaan, navraag te doen naar wat er via de megafoons is gezegd.

Vervolgens is verdachte op heterdaad aangehouden voor overtreding van artikel 11 WOM op die plek. Dat deze aanhouding niet op het Plein gebeurde waar de groep voor het eerst ontstond is daarbij niet relevant. Immers door zich als groep te bewegen en leuzen te blijven roepen maakte dat het een demonstratie bleef tot aan het moment van aanhouding. Zie daarvoor onder andere PV [REDACTED] p. 22 (hierbij zag en hoorde ik dat zij luid joelden scandeerden). PV [REDACTED] p. 25 (de groep scandeerde leuzen als "wij zijn NL" en "NL in vrijheid").

In een nagezonden e-mail van de verdediging van afgelopen vrijdag is aangegeven dat zij de getuigen ook wenst te horen over de context en over de omstandigheden die voorafgingen aan de verweten uitlatingen. Ik neem dan aan dat dit gaat over de uitlatingen zoals ten laste gelegd onder feit 1, want dat werd niet aangegeven door de verdediging.

Ten eerste ben ik van mening dat het verzoek tot het horen van deze getuigen onvoldoende is onderbouwd. En om die reden afgewezen dienen te worden.

Subsidiair stel ik mij op het standpunt dat het horen van deze getuigen niet relevant is voor een rechtens in deze zaak te nemen beslissing.

Het is aan verdachte om uit te leggen in welke context de uitlatingen zijn bedoeld. Het is bij uitstek verdachte die daar wat over moet en kan uitleggen.

Ik zie niet in wat de gevraagde getuigen daar naast de verklaring van verdachte zelf nog aan kunnen bijdragen. De

gevraagde getuigen zijn mededemonstranten en in die zin hebben zij niet meer informatie dan verdachte zelf. Er is in deze zaak geen bijzondere rechtsvraag aan de orde waar het noodzakelijk is dat een deskundige de rechtbank voorlicht, zoals bijvoorbeeld bij de uitleg van een geloofsovertuiging zoals de Islam.

Voor de beoordeling van opruiing is het horen van de getuigen niet nodig.

Uitgangspunt is dat je als burger iemand mag aanhouden indien je diegene op heterdaad betrapt van een strafbaar feit.

De vraag die hier voorligt is niet of de politie een strafbaar feit heeft gepleegd (en dus aangehouden zou moeten worden door een burger). Het gaat om de vraag of het politieoptreden al dan niet onrechtmatig was. De strafrechter moet beoordelen of er in het voorbereidend onderzoek vormen zijn verzuimd en zo ja, welke consequenties dat moet hebben. Dat is dan via de lijn van 359a Sv.

Omdat het de taak is van de politierechter in onderhavige zaak het politieoptreden te toetsen, kan het niet zo zijn dat verdachte ter plaatse voor eigen rechter speelt door op te roepen tot burgerarrest van de agenten. In dat geval is het verdachte zelf die het politieoptreden ter plaatse toetst en daarop acteert, terwijl die toets zoals gezegd bij uitstek de taak is van de rechter.

Zelfs al zou het politieoptreden onrechtmatig zijn, hiervoor is overigens geen enkele aanwijzing, dan betekent dit nog niet dat iemand mag oproepen om dan de politieagenten te arresteren en de uitlating waarmee wordt opgeruid tot een strafbaar feit gerechtvaardigd is.

Daarbij is tevens van belang om te benadrukken dat opruiing een abstract gevaarzettingsdelict is, waarbij een gedraging wordt strafbaar gesteld die in algemene zin gevaar kán opleveren. Niet is vereist dat de opruiing enig gevolg heeft gehad of dat komt vast te staan dat redelijkerwijs waarschijnlijk is te achten dat het strafbare feit waartoe wordt opgeruid, zal plaatsvinden. Bij dit delict is ook niet relevant of dat gevaar reëel is geweest; het is ook begaan wanneer

niemand heeft geluisterd of iets heeft gehoord, zo stelt prof. De Hullu (ECLI:NL:PHR:2021:141).

De opruiing is dus voltooid als de uiting door de opruier is gedaan.

Belemmering/beletten van agenten is een strafbaar feit ex. artikel 184 sr. Dit geldt ook voor wederrechtelijke vrijheidsberoving ex. artikel 282 Sr).

Degene die de opruiing aanhoort hoeft niet te weten dat het feit waartoe wordt opgeruid, strafbaar is. De opruier hoeft die wetenschap evenmin te hebben. Dus het opzet op het verboden karakter van het strafbare feit is niet vereist.

Voldoende is dus dat sprake is van het opruien tot een strafbaar feit naar Nederlands recht. Dit strafbare feit zelf (184/282 Sr), hoeft niet in onderhavige strafzaak beoordeeld te worden. Het is dan ook voor de beoordeling van opruiing niet relevant of het politieoptreden onrechtmatig zou zijn geweest.

Zoals gezegd is de opruiing voltooid als de uiting door de verdachte is gedaan.

En dan is er nog het opruien tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag. Bij een burgerarrest van politieagenten ligt het niet in de lijn der verwachting dat het bij enkel vastgrijpen van politiemensen zou zijn gebleven. De Hoge Raad bepaalt in het arrest van 2 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1069 dat ook het oproepen tot geweld tegen de politie valt onder het bestanddeel 'gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag'.

Ik stel mij dan ook op het standpunt dat het horen van deze getuigen niet relevant is voor enig in deze zaak rechtens te nemen beslissing en verzet mij tegen het horen van deze getuigen.

Getuige [REDACTED]

Ten slotte verzet ik mij ook tegen het horen van getuige [REDACTED]. Primair omdat in het verzoek onvoldoende is onderbouwd wat het verdedigingsbelang is bij het horen van deze getuige.

Daarnaast is het voor de beantwoording van de vragen van artikel 348/350 sv niet relevant wat meneer [REDACTED] en verdachte zouden verstaan onder het begrip burgerarrest, maar is het aan u, mw. Politierechter om te beoordelen of verdachte door het doen van de uitlating heeft opgeruid tot een strafbaar feit.

Ten Slotte: Mocht u ondanks mijn standpunten over de onderzoekswensen toch één of meer onderzoekswensen toewijzen, dan verzoek ik u om de overtreding af te splitsen en te verwijzen naar de kantonrechter, zodat het misdrijf, de opruiing wel vandaag kan worden afgedaan.

Naast verdachte staan nog 2 verdachten terecht voor overtreding van artikel 11 WOM. Deze twee verdachten zullen worden gedagvaard om voor de kantonrechter te verschijnen. De 11 WOM feiten van deze 2 verdachten en van verdachte kunnen dan op eenzelfde zitting worden afgedaan.

Maar ik verzet mij dus tegen alle opgegeven onderzoekswensen.